

ЕМИЛ МАНОВ

ПИСМО ОТ КОСМОСА

chitanka.info

— Не, каквото и да говорим, не е лесна нашата служба — въздъхна моят приятел и колега, като се изтегна на дивана в целия си ръст.

Той беше прав. Най-тежкото в нашата служба бе изтягането по гръб. За тази работа се изискваше умение, продължителна тренировка и добри професионални навици.

— Да — казах аз и също се изтегнах. Леко им е на колегите от континенталните станции. Едно пъхване на щепсела в съответната дупка и получаваш по желание Северния полюс или Антарктида, или който и да е пункт от Хималаите. А ние? Месеци и години наред трябва да се прозяваме, докато приемем едно-единствено съобщение от някоя планета, по-загубена и от нашата... Само мисълта, че страдам за благото на човечеството, ме утешава донякъде.

— Да, ама пък скуката е голяма — рече приятелят ми, който обичаше да гледа на медала откъм опаката му страна. — Хай да му се не види макар! Дорде това съобщение пристигне, съвсем ще ми изстине ентусиазмът. Вече забравих как изглеждат момичетата.

Не можех в душата си да не се съглася с него. От осем месеца ние се намирахме неотлъчно в станцията за интерастрални връзки и понеже професията ни беше дефицитна, нямаше кой да ни смени. Чакахме отговор на едно запитване, отправено до Ипсилон 19 — неголяма планета, скрита в малка сива мъглявина вляво и на една педя по-долу от Млечния път. С тази планета ние поддържахме редовни контакти поради близостта ѝ до нашата цивилизация. Тя беше само с половин век, четири месеца и осем дни по-напред от нашите земни постижения, тъй че обмяната на опит ни беше крайно полезна.

Впрочем когато каза, че ще му изстине ентусиазмът, приятелят ми си направи всъщност една неуместна шега, тъй като запитването до Ипсилон 19 имаше пряко отношение тъкмо към проблема за настроението или по право за оптималния вариант на всеобщия и повседневен оптимизъм, който занимаваше напоследък Вселенския съвет по психомеханика. А този проблем не допускаше шеги, защото бе извънредно сериозен. Големият прогрес на кибернетичните устройства, управляващи производството, бе изострил дотам тяхната чувствителност, че понякога тя се отразяваше зле върху количеството и качеството на продукцията. При облачно време например или при недостатъчно учтиво отношение към тях устройствата изпадаха в

униние и явно забавяха рефлексите си. По тази причина случваше се някои пространства от втория етаж на гъсто застроеното земно кълбо да останат без достатъчно сметана за сладолед и така да се лишат от шестия си десерт. Още по-неприятно беше, когато не достигаха елмазени копчета за масова употреба. При такъв недостиг страдаха главно мъжете, защото известно е, че когато се скъса мъжко копче, то или се загубва, или няма кои да го зашие... С една дума, човечеството очакваше с нетърпение отговор на въпроса как да се осигури добро настроение на мислещите машини, та да не се случват такива работи.

Беше 31 февруари на 3005-а година, 10 часът вечерта. Ние с приятеля ми лежахме на своите дивани и слушахме приспивна музика, но не можехме да заспим. Твърде изопнати бяха нервите ни, каквито, за съжаление, ние заедно с цялото човечество все още притежавахме. Какво ли не правихме през тези проклетите осем месеца, за да убием времето. Освен безбройните модерни средства за забавление бяхме използвали и почти всички старинни. Така например играхме шахмат, макар че с помощта на шахробота ходовете на противника ни бяха ясни от първия до последния; по темпореконструктора гледахме варварски зрелища от рода на гладиаторските игри, бой с бикове и футболни мачове с линчуване на рефери; четохме криминални романи от XX век, които ни хвърляха в тъжни размисли относно интелектуалното равнище на тогавашното човечество; извличахме корен квадратен от облите черепи на някои философи и бивахме изумени от честия нулев резултат; опитвахме се да открием принципите на дейността, наречена политика, без да постигнем какъвто и да е видим успех; съзерцавахме филми и театрални спектакли от същата епоха, при което аз от притеснение си счупих едно ребро, и т.н., и пр.

Вече нищо не помагаше. Станах и пуснах на магнетофона последния научнофантастичен роман, написан половин хилядолетие преди нашата епоха, но сега пък една неловка прозявка изкълчи долната челюст на моя приятел.

— Каква бедност на въображението — промърмори той, след като си намести челюстта. — Умът ми не го побира как тая специалност е могла да бъде някога на почит.

— Коя специалност?

— Ами че писателската. Сега всеки посредствен робот върши същата работа, и то къде по-успешно и безпогрешно.

— Прав си — казах, — но не съвсем. Все пак ония хора имат известни заслуги. Те много са помогнали на човечеството да изчака своето светло бъдеще.

— Как тъй?

— Като са го забавлявали... Неотдавна четох една старинна хроника. Весела работа, ти казвам. Не е минавал ден без някой писателски скандал от местен или национален мащаб. При това те са се опитвали да решат проблема, по който ние трябваше да се отнесем чак до Ипсилон 19.

— Горките — въздъхна приятелят ми. — И тяхната не е била лесна. Само като си помисли човек как са напъвали бедните си мозъци...

Не чух края на мисълта му, защото тъкмо в този момент прозвучаха трите познати мелодични сигнала. Ние скочихме и се втурнахме към приемателния апарат.

След пет минути, които ни бяха нужни, за да приспособим слуха си към песенния говор на Ипсилон 19 (защото ипсилонците са толкова щастливи, че се сношават чрез пеене, а не чрез говор), ние трескаво записвахме съобщението. И какво беше нашето учудване, когато вместо редовния научен доклад, какъвто получавахме винаги от тази далечна планета, ние приехме в края на краищата едно обикновено писмо, написано от обикновен, третостепенен ипсилонец...

Не, тези уж разумни същества положително не умееха да пестят космическата енергия. Писмото беше твърде наивно и във висша степен безполезно. Все пак ние счетохме за свой дълг да го доведем до знанието на целокупното човечество от първия и втория етаж, понеже такава ни бе службата и понеже се надявахме, че ще предизвика поне усмивки, ако не и смях.

„Скъпи далечни приятели — започваше писмото. — Драги жители на планетата УПК-409^[1].

Нашият Ипсилонски космически радиотелеграф за пропаганда на неуспехите ме помоли да напиша настоящото и аз се съгласих — в името на Прогреса, за благо на Ипсилон 19 и за щастието на всяка живинка във Вселената.

И тъй, четете!

Съм среден, стандартен ипсилонец с добър нрав и сговорчив характер. В нормални времена служа на нашата планета като статистическа единица под названието «глава от населението» и като обект на всестранни грижи. В по-малко нормални времена се трудя върху поправянето и изкупуването на грешките или бивам използван за овладяване на съседната Галактика, където живеят същества, нетърпимо различни от нас и вас. Всичко това върша със себеотдайна радост.

Що се отнася до професията ми, аз работя (по-право работех доскоро) в нашия ипсилонски Институт за регулиране на психиката, т.е. именно в учреждението, което разработва (по-право разработваше) интересувания ви проблем. Вследствие на това аз се оказах в центъра на събития, които разтърсиха нашата стара планета. Това ми дава смелост да ви занимая с тези събития и със себе си.

Завършил съм два факултета. Единия — по ипсилоноведение, което ми дава възможност да следя перипетиите на собствената си душевност и да размишлявам. Втория — по фортунология. Тъкмо тази наука ми разкри дверите на споменатия вече институт.

Преди да постъпя там, аз бях изправен пред известни затруднения, свързани с моето бъдеще. Както ви е известно, ние ипсилонците сме същества с високи естетически изисквания и много прекрасни за лицезрение, поради което всеки ипсилонец е задължен да отговаря на приетия еталон за красота, включваш точни мерки за ръст, тегло, физически качества и душевни предразположения. У нас всеки недостатък, физически или душевен, се унищожава още в бебешка възраст заедно със самото бебе, за да си нямаме по-късно неприятности. По този начин ние усъвършенствуваме своята раса. Последният урод и досега се съхранява в стъкленица със спирт и се показва на публиката, както вие показвате телета с две глави или морски сирени по комбинезон.

Аз съм се родил, разбира се, съвършено нормален, но с една бенка на левия клепач. След проучване на наследственото ми вещество било констатирано, че тази бенка се дължи на един мой прадядо от доисторическата епоха, който търгувал със сушено семе от ареотиквария — растение, твърде подобно на вашите земни тикви. Това било известно нарушение на закона за Висшата хармония, гласуван три дни преди появата ми на бял свят, но не толкова голямо,

че да ми попречи... Трябва да добавя още, че имам и късогледство от дванадесет диоптъра. Но тъй като този недостатък не е наследствен, а придобит от честния ми стремеж да чета в очите на повисокостоящите, той не се взима под внимание.

Все пак беше ми трудно с тези данни да си намеря призванието. Повтарям, ипсилонците и особено отделите за кадри са крайно чувствителни към всеки намек за несъвършенство. Ето защо, когато реших да направя постъпки в Института за регулиране на психиката, аз предварително се въоръжих с търпение.

За моя изненада получих отговор още същия час. Викаше ме при себе си самият Велик Доор на института (това отговаря на вашето велик учен и началник в едно и също лице). Тази бързина беше необичайна дори за нашата напреднала планета и, честно казано, аз си глътнах езика. Добре, че съпругата ми излезе съобразителна, та го измъкна с щипците си за вежди, преди да е слязъл по-надолу.

Окопитих се, облякох чер костюм, турих си вратовръзка и се явих. Доорът ме посрещна в кабинета си с радушна усмивка. Това беше ипсилонец от висш разред, състоящ се, както всички доори, от глава, чело и едва забележим корпус. Челото му се красеше от няколко значителни подутини, съдържащи таланти. Най-значителната от тях бе тази на изобретателството. Няма защо да ви казвам, че беше много симпатичен.

Най-напред той ме попита как се чувствавам и дали ми се харесва нашата планета. Отговорих му утвърдително, като се мъчех да не мигам, за да не види клепача с бенката. Той забеляза моята потиснатост. Усмихна се дяволито и плесна с ръце. Докато разбере какво става, появи се един безшумен робот и ми напъха нещо в устата, което аз от смайване преглътнах.

Тутакси по тялото ми се разля вълна от блаженство. Почувствувах се самоуверен, горд и щастлив дотолкова, че дори Великият Доор ми се видя като муха. Това трая наистина рамо една секунда, но светлото чувство си остана в душата ми и никога не ме напусна.

— Е, как е сега? — попита любезно Великият Доор.

— Прекрасно — казах аз дръзко. — Можем да беседваме.

Доорът се усмихна и поклати голямата си глава. После вдигна ръце да я спре, понеже тежестта ѝ непрекъснато увеличаваше

амплитудата.

— Това, което глътнахте, беше една малка демонстрация на смисъла на нашия институт — каза той. — А що се отнася до вашата бенка, не се безпокойте. Толкова по-добре.

— Моля ви се, как тъй по-добре? — възразих аз, като помислих, че ми се подиграва.

— Виждате ли — каза Доорът, — всяка бенка означава за нас една гаранция повече, за дисциплина и работоспособност. А това е от значение... Но да ви обясня. Нашият институт представлява един интелектуален тръст. Тук ние размишляваме и творим по посока на някои извънредно важни неща, които не се поддават все още на планиране, но които трябва да се поддадат. Едно от тези неща е настройката и регулирането на човешката душевност в кратки срокове и с максимален ефект... В името на тази цел ние изобретяваме например евтини пилули за масова употреба от рода на този, който току-що опитахте; рисуваме подходящи щампи за картини и портрети, които излъчват силни дози светло чувство; изработваме малки, но извънредно вместителни казанчета за пастъоризация на духовните храни; предлагаме чертежи за високочестотни метрономи и барабани, които ускоряват, изравняват и стабилизират стъпката и другите телесни движения; строим лостове, скрипци и везни, с помощта на които се поддържа душевното равновесие; създаваме вентилатори за проветряване на замърсени възгледи; подготвяме модели за книги и театрални спектакли, въздигащи многократно жизнения тонус и трудовата производителност, и пр., и пр. Сега тъкмо сме на път към най-голямото си постижение — еликсира на веселата смърт.

— Каква смърт?! — възкликнах аз въпреки погълнатия пилюл.

— Веселата смърт — кимна усмихнат Доорът. — Да, да, да, точно това казах. Помислете сами — защо е нужно да се плаче, когато някой умира? Защо е нужно самият умиращ да трови последните си минути, като се отдава на скръб и сълзи? Нима не е възможно траурното тържество с всичките му речи и церемонии да се превърне в жизнерадостен празник както за близките на покойния, така и за самия покойник? Напълно е възможно. Просто глътвате няколко капки еликсир и смъртта става за вас удоволствие, а за близките ви — желано и приятно зрелище. Смях и закачки ви изпращат до последното жилище. На другия ден всички с изключение на вас, разбира се, се

явяват на работните си места с повишена трудоспособност. Нима това няма да ви радва?... Изобщо мисията на нашия институт, както сами забелязвате, е върховна. Тя се налага от повелите на времето. Ето защо за разлика от другите учреждения ние подбираме сътрудници тъкмо измежду ония ипсилонци, които волно или неволно са нарушили Закона за висшата хармония. Те именно притежават по необходимост мек, услужлив нрав и висша сговорчивост — качества, осигуряващи ни гладка и безаварийна дейност... Имате ли образование?

— Два факултета — казах аз.

Великият Доор се замисли за миг:

— Хм, това са два сериозни минуса. Но предполагам, че те ще се компенсират от вашите дванадесет диоптъра, които не ще ви позволят да се отвлечате от преките си задължения... Назначавам ви прочее за свързка между етажите.

Благодарих, поклоних се и излязох заднишком.

За да разберете моята радост, драги земни жители, трябва да кажа, че в нашия институт даже чистачките постъпваха само след завършване на техникум за непрекословие и добри нрави, а аз минах без тоя най-важен ценз.

И тъй, намирах се на седмото ипсилонско небе. Тогава не подозирах, че Великият Доор бе извършил една фатална грешка: говорейки обнадено за моите диоптри, той ги бе надценил и бе забравил, че ние ипсилонците се радваме не само на зрение, но и на отлично обоняние... Впрочем да не изпреварваме събитията.

Може би длъжността, която ми бе дадена, ще ви се стори странна, тъй като у вас, доколкото ми е известно, такава длъжност не съществува. Тя се налагаше обаче от стила на сградата, в която се помещаваше институтът, и беше напълно целесъобразна.

Архитектурно тази сграда бе едно чудо на пирамидално-ипсилонския стил. Нещо подобно на вашия пирамидално-египетски стил, но минал през модернизиращото влияние на вековете. Сградата беше триетажна и извънредно ажурна. За разлика от вашите триетажни сгради нашата опираше с покрива си в долните слоеве на стратосферата, която у нас започва малко по-високо, отколкото у вас. При това положение и за по-тесен контакт на ръководителя с различните рангове подчинени от първия до втория етаж имаше 888 стъпала, а до третия — още 1330. Асансьорът бе предназначен за

ползване от Доора, както и клозетът на горния етаж — с цел да не се смуцава неговото мислене от странични явления... Очевидно е, прочее, че без моята длъжност учредението ни едва ли би могло да функционира.

Съобразно с архитектурните особености на сградата най-горният й етаж беше най-тесен. Състоеше се само от доорския кабинет и секретарското преддверие и беше изцяло изграден от лазурит — небесносиня, прозрачна, меко светеща сплав. Тази материя, от една страна, осигуряваше непокътната илюзията за ясно и слънчево време при всички стратосферни условия, а от друга — даваше на Великия Доор възможност за по-близък и пълен обзор върху действителността. Освен това стените на етажa бяха звукочувствителни и свръхпроводителни, тъй че Доорът можеше да слуша не само научните прения на своите сътрудници, но да долавя и най-тихите им случайни и незакономерни въздишки. Така той биваше улеснен да си прави научно-психологическите изводи и да се радва на всеобщо и безусловно страхопочитание.

По-долният, вторият етаж се заемаше от подвеликите доори и техните помощници. Той имаше нормални стени и прозорци, обърнати към прекрасната гледка на широк зелен булевард. Последното обстоятелство поддържаше постоянно и благодатно ведро настроение у среднополувисшия персонал и се отразяваше благотворно на неговите оценки, доклади и предложения.

Що се отнася до първия етаж, той приютяваше хора без всякакво административно значение, а именно: мислители, изобретатели, учени, редактори, чертожници, референти, вътрешни рецензенти, външни пропагандатори на институтските постижения и прочее интелектуален дребосък. Поради голямо струпване на мисловни единици прозорците на този етаж гледаха на две страни към булеварда и към задното пространство. Впрочем те не се отваряха никога, понеже климатичната инсталация ги правеше излишни. Тук владееше абсолютна, тишина. Това не беше случайно, ако се има предвид удивителната, звукопроводимост на стените — оттук е произлязла собствено и нашата ипсилонска поговорка, че и стените имат уши. Необходимата размяна на идеи, доколкото такива се появяваха от време на време, ставаше посредством изразителни погледи и мърдане на вежди и уши.

Аз не попаднах обаче на нито един от етажите. Съответно на длъжността ми моята канцеларийка се помещаваше на стълбището между първия и втория етаж. Стаичката бе хигиенична, с изглед към задното пространство. От нейния единствен прозорец се откриваше пленителна гледка към балконите, кухните и проснатите чорапогачи на ипсилонските жители, за чийто психоудобства се трудеше нашият институт. Това ми създаваше ярка представа за положителните изменения на ипсилонската душевност, за които аз от време на време докладвах на Великия Доор. Моите наблюдения винаги съвпадаха с неговите прогнози и диагнози и това ме правеше извънредно щастлив.

Никога през краткия си двестагодишен живот не бях още служил в толкова интересно и полезно учреждение. Службата ми беше приятна във всяко отношение и беше просто странно, че бившата междуетажна свръзка, която аз замених, бе починала от спукване на сърцето. В същност повечко тичане по стълбите падаше само в дните, когато се пишеха отчети до по-горните инстанции. В такива дни въпросът за успехите на института предизвикваше затъмнение на всички останали въпроси, а уточняването на превъзходните степени — многобройни препращания на папките от етаж на етаж и леки ставни болки в не дотам тренираните ми нозе. Изобщо всичко си течеше гладко и безаварийно, както изискваше Великият Доор, и аз се радвах на своя творчески труд.

Пита се — не е ли нужно да свършим най-сетне с този осведомителен увод и да разкажем какво се случи по-нататък, та да се изясни защо споменаваме нашия институт в минало несвършено, а тук-таме и в минало свършено време?

Нужно е.

Събитията, както всички исторически събития, започнаха с едно незначително произшествие. Беше прекрасен слънчев ден. Аз си седях в междуетажната стаичка, разтривах подутите си нозе и си тананиках песничката, съчинена неотдавна в чест на рождения ден на Доора. Песничката беше много хубава и аз я повторих няколко пъти, за да я запомня, понеже с нейна помощ всички врати на института се отваряха автоматически. Много се бях увлякъл в мелодията, когато внезапно усетих недостиг на въздух. Помислих отначало, че това се дължи на особеностите на моята служба, но после разбрах, че се е повредила климатическата инсталация, и изтичах, та отворих прозореца. Тази ми

постъпка собствено постави началото на събитията, за които споменах по-горе.

Вдъхнах дълбоко въздух. Вместо обаче да усетя облекчение, сърцето ми се разтупа и аз получих мънищък шок. Когато дойдох на себе си, установих нещо странно; от дъното на задното пространство, накъдето бе обърнат моят прозорец, лъхаше някаква необичайна миризма. Тя беше сладникаво-гнусна с миазмично-гнилостни елементи и примеси на вонливи изпарения. Наведох се навън, за да открия източника на миризмата, ала поради голямата височина и моите дванадесет диоптъра не ми се удаде. Моето обоняние обаче ми говореше, че такъв източник има.

Загадката беше разгадана едва когато се принудих да сляза в задното пространство на института. Оказа се, че то е пълно със странични явления, Най-важни от тях бяха разположените в идеален ред големи пластмасови кофи за битови отпадъци. Наистина кофите бяха много красиви по форма и цвят, но аз не се учудвах, че миришат, понеже знам от опит, че това се случва и с най-красивите неща. Опитах се да ги изместя по-далеч от прозорците, ала те бяха твърде тежки за моите два факултета.

Тогаваше се явих при моя непосредствен подвелик доор на втория етаж. Той ме изслуша със странна усмивка и не каза нищо. Това малко ме смути, но аз съм доста упорит ипсилонец и почуках на вратата на по-горния подвелик доор. Резултатът бе същият, с тази разлика, че доорът ме изгледа с детско любопитство и рече едно «хм», което навярно изразяваше много мисли... Нямаше друг изход, освен да обезпокоя самия Велик Доор.

Така и направих. Изтичах всичките хиляда триста и трийсет стъпала, усмихнах се на секретарката, която впрочем не ме и забеляза, понеже бе включила работа за маникюр и водеше с него задълбочен разговор относно последната марка боя за очи, и се спрях пред вратата на знаменития кабинет, дето имаше надпис: «Чукай, без да влизаш». Аз обаче направих обратното и се озовах вътре.

Великият Доор беше много зает. Голямата му глава си почиваше в дълбокия фотьойл и на пръв поглед той като че спеше. И даже като че косъмчетата в носа му ритмично потрепваха от равното дишане. Но аз знаех, че това е само признак на вглъбяване пред прага на някое епохално откритие. Дълго време останах безмълвен до вратата.

Най-сетне се осмелих да се покашлям. Великият Доор се сепна. Отвори замъглени от размисъл очи и все още в творческа омая промърмори: «Аз го намерих, уважаеми Превелики Доори... Аз го открих... Еликсира на веселата смърт... Остава ми само технологията...»

Кой знае докога щеше да бълнува, ако не бях помогнал на покашлюването с една кихавица. Доорът ме забеляза.

— Простете ми, че наруших тока на мислите ви, Велики Дооре — казах благоговейно. — Кофите обаче миришат.

— Кофите! Какви кофи? — погледна ме той изумено.

— Кварталните — поясних аз. — Ония от задното пространство.

— Какво пространство? Кой сте вие?

Аз се представих още веднъж и обясних случая. През цялото време той ме гледаше малко недоверчиво. После вдигна глава към лазурното кубе на кабинета, подуши стратосферния въздух, който хлуеше през едно отворено прозорче, и сви рамене.

— Странно — каза, — аз нищо не усещам. Не мирише... Изобщо, струва ми се, че вие приказвате празни работи.

Но аз събрах кураж и настоях на своето. Тогава той ме изглежда продължително, помисли, па стана. Хвана ме за ръката и ме поведе към асансьора. След миг ние се намерихме на първия етаж. Влязохме в залата на административно непълноценните интелектуални дребосъци.

Странна гледка се откри пред очите ми. Прозорците на залата бяха разтворени и откъм фасадата, и откъм задното пространство, за да става течение. Това беше логично, ако се допусне, че климатичната инсталация не работеше. Наведени над масите си, служещите мълчаливо и прилежно се трудеха и всеки от тях бе привързал под носа си по един цвят от фикодръндон, който съответствува на вашия земен трендафил. Това също бе логично, доколкото кофите се намираха до самите задни прозорци. Но ах, колко често все още ние, ипсилонците, се мамим, доверявайки се на логиката! В това аз се убедих и този път.

Един от служещите, стар специалист по метрономология, ни забеляза най-сетне, по-право забеляза главата на Великия Доор. Той разтърка очи, за да се увери, че не се лъже, сетне скочи с безумно радостна усмивка на лицето и плесна три пъти с длани. Сkochиха

всички, като размахаха ръце приветствено и в дружен ритъм. Великият Доор им отвърна със същото, след което възвори тишина.

— Мили приятели — започна той. — Дошли сме с нашата нова междуетажна свръзка за една консултация... Доколкото си спомням, най-младите от вас работят тук вече над сто години и знаят какво представлява институтът, както и сградата му. Възможно ли е, следователно, да се развали нашата климатична инсталация?

— Съвсем не — отвърна единодушно залата.

Тук Великият Доор хвърли недоволен поглед към задните прозорци, измъкна носна кърпа и я притисна към носа си, поради което думите му нататък звучаха малко глухо:

— Изхождайки от тази абсурдна предпоставка, нашата междуетажна свръзка твърди още, че ѝ миришело откъм някакво си задно пространство. На вас мирише ли ви?

— Не, не и не! — рече дружно залата и цветовете фикодръндон бяха стъпкани от стотици предани нозе.

— Не е ли твърде смешно такова едно твърдение? — попита Доорът.

Залата се люшна от смях.

Тогава Великият Доор се обърна към мене и ме погали по главата.

— Виждате ли, млади момко — каза той бащински и кихна три пъти в кърпата си. — Боя се, че вие страдате от халюцинации. Боя се, че причината за тези халюцинации се крие във вашата бенка на левия клепах и свързаната с нея наследственост... Нужно ви е да се лекувате, мила свръзко, и нека се надяваме, че всичко ще мине благополучно.

Така свърши нашата консултация. Аз се прибрах в канцеларийката си между етажите малко озадачен, но като размислих, стигнах до заключението, че Великият Доор е прав: невъзможно бе толкова умни хора да не усещат миризмата и само аз да я възприемам. И наистина, щом като осъзнах тази мисъл, миризмата изчезна и аз се успокоих. Нещо повече, през отворения прозорец долетя и ме удари в носа омаен мирис на зюмбюл и водни лилии.

От този ден миризмата повече не ме посети. За съжаление обаче психическото ми разстройство си остана. Халюцинациите, избликнали под влияние на бенката, приеха нови форми. Така например, ръководен от натрапчивата идея, че всяка материя подлежи на химически и

структурни изменения (една доисторическа идея, отдавна преодоляна от мислещото импсилончество), аз по едно време почнах да си въобразявам, че кранът на една от второетажните чешми се е повредил. Даже започнах да ми се привиждат струйки и поточета вода, които бълбукаха надолу по стълбите и образуваха светли локвички във фоайето пред общата зала. Даже почна да ми се струва, че обувките ми подгизват при циркулирането ми от ранг до ранг и че вечер жената ми суши чорапите на малката домашна атомна печица.

Опитите ми да се излекувам от тази нова халюцинация чрез осъзнаване на нейния болестен характер не дадоха резултат. Видението не изчезваше. Въпреки усилията ми да не го забелязвам, то ми се струваше понякога толкова реално, че един ден не издържах и спрях стария специалист по метрономология.

— Извинете, не виждате ли вода? — попитах го. — Не ви ли е мокро?

Той ме погледна печално и още по-печално се почука по челото:

— Бедничкият... Нима още не сте се излекували? Побързайте, драги мой, побързайте. Много жално би било, ако Великият Доор си помисли, че нямате желание и че вашата бенка е предумишлена.

Тези думи ме убедиха. Болестта ми явно се задълбочаваше. Вярно е, че лекарите не можаха да открият нищо, но това само подчертаваше нейния извънредно опасен характер. Тя се развиваше прогресивно и количествено, и качествено... Така например не се мина време, и към въображаемо разваления кран се прибавиха няколко въображаемо спукани водопроводни тръби, а поточетата по стълбите се превърнаха в потоци, които бавно подкопаваха стените и перилата. Малко по-късно си въобразих, че са запушени отходните места, поради което са почнали да изригват. Още малко по-късно — че по таваните се появяват мокри вонливи петна и тъй нататък.

Но аз постепенно свиквах с болестта си. Стремих се да не ѝ обръщам внимание. Много ми помагаша в това отношение подвеликите доори и останалите сътрудници, които виждах сутрин да влизат в института, джапайки бодро из локвите и езерата около сградата. Ревящите потоци по стълбите не им правеха никакво впечатление и те ги преодоляваха, като бърбореха помежду си за последния модел аеромобили. Малките водопадчета, които се изливаха от време на време в шиите им, предизвикваха само игрив смях.

Най-трудно свикнах обаче със зрелището, което разстроеното съзнание ми поднасяше в общата творческа зала на първия етаж. Залата представляваше един тих и прозрачен басейн, нарядко раздвижван от леки къдрави вълнички. В този басейн тихо плуваха столовете и масите заедно със служителите, наведени над тях. Когато някой пожелаеше да размени мисли с колегите си, той просто гребеше с ръце или избираше подходящо течение и така се приближаваше към целта. От време на време парче мазилка от тавана цопваше във водата или улучваше главата на някой сътрудник. Това обаче нито за миг не нарушаваше творческата вгълбеност, тъй като в този именно период се разработваше проектът на Великия Доор за веселата смърт.

Аз привикнах и към това зрелище. Вече нищо не можеше да ме учуди. Дори когато се прибирах в къщи и халюцинациите временно ме напускаха, аз се чувствавах някак неудобно. Беше ми чоглаво, сякаш обличах чужда дреха. Жена ми скоро разбра от де иде лошото ми настроение и често посред нощ ме отвеждаше до института, за да ме ободри.

— Мили — казваше тя деликатно. — На теб ти е необходима друга атмосфера. Не искаш ли да се разходим?

Връщаме се оттам — тя замислена, а аз убеден, че в същност целият останал Ипсилон не е нищо друго освен една халюцинация. И не знам наистина как щеше да завърши всичко това, ако един ден то все пак не завърши, макар и донякъде печално.

Този ден бях занесъл на Великия Доор редовния тримесечен отчет на института, който започваше с думите: «Творческата работа продължава с горди ипсилонски темпове»... — и си почивах в своята канцеларийка, като вдишвах с наслада мириса на водни лилии, когато слухът ми долови едно подозрително и всеобщо скърцане и пропукване. Ослушах се настръхнал. Звуците се повториха и потретиха в едно страхотно кресчендо. Добих болезненото усещане, че подът под мене мърда. Една тухла се отрони от стената и ме цапна по ухото.

Това вече бе прекалено. Болката толкова приличаше на истинска, че аз ужасен се втурнах навън, хвърлих се във водопада, който заменяше стълбите, и в един миг бях изплют на улицата.

Почувствах се доста натъртен и зашеметен. Опитах се да се изправа, ала някакъв оглушителен, фантастичен трясък ми отне

съзнанието.

Когато дойдох на себе си, един лекар в бяла престилка и един милиционер се опитваха да ме наместят в аероколата за бърза помощ. На булеварда пред института шумеше огромна тълпа любопитни ипсилонци. Очите на всички бяха устремени някъде нагоре. Погледнах и аз нататък и се опитах да припадна втори път, но една лекарска плесница ме върна към действителността.

Да, гледката бе потресаваща: на мястото на нашата пирамидално-ипсилонска институтска сграда бе останала да стърчи само нейната идейна конструкция — един гол стоманен скелет, който се губеше в небесата. В основите на скелета димеше огромен куп развалини. А на върха му, закрепил се по чудо на един от пилоните, все така си стоеше фотьойлът на Великия Доор и в него — самият Велик Доор — величествен, невъзмутим, с ведра оптимистична усмивка на лицето. Това беше твърде знаменателно, понеже впоследствие се оказа, че усмивката е само символична, доколкото лазурното кубе, преди да се свлече долу, бе засегнало невнимателно една от най-светлите глави на нашето време...

На следния ден изпратихме Великия Доор до последното му жилище. Изпратихме го съкрушени, че не може да доведе делото си докрай, поради което нашите ипсилонци и досега се радват на ражданията и кръщенетата и плачат при умирачка.

Впрочем изпращахме го само аз и превеликите доори на Ипсилон. Останалите сътрудници на института твърде дълго бяха пробвали върху себе си средствата за регулиране на психиката, за да могат да се спасят. По недоглеждане те бяха изтървали сублимния момент на срутването.

Така, задоволявайки се само с леки телесни повреди, аз се излекувах от своите халюцинации, а Ипсилон — от някои възвишени и оригинални намерения.

Бодър ипсилонски привет, драги земни жители.

Ваш...“

— Да — казах аз, когато приключихме разшифровката на писмото. — Твърде жална история... Ама че обмяна на опит!

[1] Б.а. — така определят в Космоса нашата планета, тъй като не могат свястно да изрекат името ѝ и често произнасят Змия, което е

неприятно както по същество, така и по форма. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.